

Kia Nøhr fra 3.u på Nørresundby Gymnasium mener, hun er moden nok til selv at bedømme, hvem hun arbejder bedst sammen med.
Foto: Lars Pauli

Mikkel Andersen fra 3.u på Nørresundby Gymnasium har indset, at han koncentrerer sig bedre, når han ikke sidder sammen med kammesjuckerne bagest i klasselokalet. Derfor rykker han tættere på undervisningen.
Foto: Lars Pauli

For 14 dage siden indtog en ny flok 1.g'ere Brønderslev Gymnasium. I år bestemmer lærerne, hvor de nye elever skal sidde, og hvem de skal arbejde sammen med.

Foto: Kurt Bering

Giv plads til engagement

» Eleverne er knapt så optaget af det sociale spil og hierarkier. Det fritager dem fra at overveje det. Vi får dem til at slappe af, og de kan koncentrere sig. Derfor oplever jeg, at der er lidt mere ro, og at de er mere fokuseret på undervisningen.

BENNY LARSEN, lærer, Brønderslev Gymnasium

Af Heidi Trillingsgaard
heidi.trillingsgaard@nordjyske.dk

De uforberedte og stille elever gemmer sig på de bageste rækker og kigger diskret ned i bordet, når læreren sender et spørgsmål ud i klasseværelset.

Spørgsmålet bliver besvaret af en af de ambitiøse elever, der sidder tættere på tavlen, hvor det er lettere at blive hørt og set.

Modsat grundskolen vælger eleverne typisk selv deres fysiske plads i klasseværelset i gymnasiet. Men forsker Susanne Murning, der har skrevet ph.d. om, hvordan man finder sig til rette i gymnasiet, vil gøre op med "frit valg på alle pladser" i gymnasiet.

Brønderslev Gymnasium eksperimenterer dette skoleår med at bestemme, hvor eleverne skal sidde, og hvem de skal arbejde sammen med.

- Vi gør det, fordi vi ligesom alle andre gymnasier i landet ønsker os lidt mere motiverede elever. De skal ikke kun arbejde sammen med deres bedste veninde gennem gymnasiet. De skal lære, at de kan arbejde sammen på kryds og tværs. Det princip vil de også møde på arbejdsmarkedet. Derfor bestemmer vi pladserne, siger uddannelsesleder og pædagogisk leder for 1.g på Brønderslev Gymnasium, Pernille Dahl.

Det var med en blanding af nervøsitet og begejstring, at 16-årige Stine Christensen for første gang

trådte ind i klasseværelset på Brønderslev Gymnasium for 14 dage siden - et skridt nærmere det at være voksen. Men hun følte, at hun blev degraderet, da læreren fortalte hende og de nye 1.g'ere om skolens nye initiativ.

- Det er jo ikke meget anderledes end i folkeskolen. Jeg synes måske, de kunne vente lidt og se, om vi kunne finde ud af det selv. Vi er faktisk ældre nu, og de må gerne vise os den tillid og give os lidt ansvar, siger Stine Christensen fra 1.d.

Men lærerne skal træde i karakter, mener Susanne Murning fra Center for Ungdomsforskning fra Institut for Læring og Filosofi ved Aalborg Universitet.

Ifølge hendes forskning vil flere elever klare sig bedre i gymnasiet, hvis læreren går ind og fordeler stolene. Det kan have en betydning for hvilke elever, der bliver inkluderet i gymnasiet.

Ifølge hende har stolepladserne en social og faglig status, og i kampen om de gode pladser taber de elever, der kommer fra familier uden studentereksamen - disse elever kender ikke de usynlige koder, der hører gymnasiekulturen til. Og de elever er der væsentligt flere af i dag, hvor 70 procent af de unge vælger at tage en ungdomsuddannelse, som stx, hf, htx eller hhx.

Derfor er der større behov for at blande eleverne, simpelthen fordi elevgruppen er større, mere broget, og der er større forskel på, hvilken faglig og social baggrund

eleverne har med i skoletasken hjemmefra.

- Jeg synes, det var nederen, lige da lærerne fortalte, at de bestemmer, hvem jeg skal sidde sammen med. Men det er vist godt nok, jeg ikke sidder sammen med dem, der snakker rigtig meget ligesom mig selv, for så får jeg mindre ud af timen siger Mikkel Budum Bohn fra 1.d.

Grupper holder fast

Bordene står i seks øer, som hver er befolket af fire til fem elever fra 1.d i en time med "almen sprogforståelse" på Brønderslev gymnasium.

Timen begynder med repetition af lektierne. Alle lytter, følger med, og fra hver gruppe rækker mindst én elev hånden op, da læreren spørger, hvad det vil sige at kommunikere.

Eleverne finder hurtigt ud af at, at de hver især har en rolle i gruppen. Det kan være, at der er en elev, der styrer. En elev, der noterer. En, der ikke laver noget, og en, der bare er med.

Rollerne bliver i højere grad fordelt ud på klassen, når læreren laver grupperne, fordi eleverne selv sætter sig ved dem, de kender eller synes ligner dem selv mest, ifølge ungdomsforskeren Susanne Murning. Hun finder, at elever der tidligere larmede og irriterede på bageste række, begynder at deltage i timerne, når de sidder tættere på tavlen eller sidder ved siden af en klassekammerat, der er mere fokuseret

og deltager i undervisningen.

- Der er ingen, der sidder tilbage og mangler nogle at snakke med eller arbejde sammen med, siger Stine Christensen, og hendes klassekammerat Mikkel Budum Bohn tilføjer:

- Jeg tror, det er derfor, vi har haft så god en start. Jeg tror, man bliver en mere social klasse, i stedet for at man får en masse klikker.

Uddannelsesleder Pernille Dahl håber, at elevernes stoleplads på den måde også kan bruges som et værktøj til at inkludere flere elever og mindske frafaldet i gymnasiet.

- Eleverne kommer til at føle sig forpligtet på gruppen frem for at føle sig forpligtet på læreren. Hvis gruppen skal holde et oplæg møder man op. Man sms'er eller ringer til gruppen, hvis man bliver syg eller sover over sig. Gruppen tager papirer til hinanden og udveksler noter ved fravær. Gruppen signalerer "du er savnet, når du ikke er her", siger uddannelseslederen.

Og Brønderslev Gymnasium er ikke enegængere, når det handler om at eksperimentere med klasserummets kultur. I øjeblikket er der 12 lignende udviklingsprojekter i gang i resten af Danmark, blandt andet Erhvervsskolerne Aars.

Frihed læser elever fast

Et år længere fremme, har en af 2.g-klasserne erfaringer metoden.

Her går Marie Schneider Jensen i 2.c, der er forsøgsklassen på Brønderslev Gymnasium, hvor

Uddannelsesleder og pædagogisk leder for 1.g'erne ved Brønderslev gymnasium Pernille Dahl har forventning om, at eleverne vil trives bedre, når lærerne bestemmer, hvilke elever, der skal arbejde sammen.
Foto: Kurt Bering

Når lærerne udpeger pladserne er der ingen, der sidder tilbage og mangler nogle at snakke med eller arbejde sammen med, mener Stine Christensen (tv.) fra 1.d på Brønderslev Gymnasium.
Foto: Kurt Bering

i klassen

STYRING: Flere ungdomsuddannelser bruger elevernes stoleplads som et redskab til inklusion, mere fokus og mindre sniksnak i timerne

eleverne gennem hele 1.g fik deres plads og gruppe udpeget af læreren.

- Det er lettest for mig, hvis læreren bestemmer, hvilken gruppe jeg skal arbejde i. Matematik er svært for mig, og derfor er det svært i længden at spørge dem, der er hurtige og gode til matematik, om de vil arbejde sammen med mig igen, fordi jeg ved, det tager meget længere tid for dem, at skulle hjælpe mig, siger Marie Schneider Jensen fra 2.c.

En elev skifter ifølge Susanne Murning sjældent plads, medmindre en autoritet gør det for hende. Hun understreger, at det kræver stort overskud fra eleven at skifte plads, fordi eleven indirekte viser, at hun vil noget andet end dem fra sin egen gruppering, og det bliver bemærket af klassekammeraterne.

- Man slipper for at skulle vælge hinanden. Jeg skal ikke vælge, hvem jeg vil være sammen med og samtidig vælge og vise, hvem jeg ikke vil være sammen med, siger elev i 2.c Nanna Rønne.

Og det viser sig konkret i klasseværelset, mener en af lærerne, Benny Larsen, der har undervist i 2.c.

- Eleverne er knapt så optaget af det sociale spil og hierarkier. Det fritager dem fra at overveje det. Vi får dem til at slappe af, og de kan koncentrere sig. Derfor oplever jeg, at der er lidt mere ro, og at de er mere fokuseret på undervisningen i de klasser, hvor vi bestemmer deres

pladser, siger læreren fra 2.c.

Eleven i 2.c Nanna Rønne er ikke i tvivl om, at det havde fået indflydelse på hendes læring, hvis hun selv havde bestemt, hvem hun arbejdede med i 1.g:

- Jeg ville altid komme til at arbejde med de samme fire personer hele gymnasietiden igennem, hvis læreren ikke valgte for mig. Man vælger at sidde sammen med den, man snakker bedst med. Men den man snakker bedst med, er ikke nødvendigvis den, man arbejder bedst med. Der går nemt lidt snak i den i stedet for at arbejde med opgaven, fortæller Nanna Rønne fra Brønderslev Gymnasium.

- Når jeg arbejder sammen med min veninde fra håndbold, kommer vi til at snakke om kampen i søndags i stedet for at løse ligninger, siger hun og fortsætter:

- Det undgår vi i grupperne, som lærerne bestemmer, fordi jeg måske ikke lige deler interesser eller har noget tilfælles med de andre. Hvis man ikke har så meget til fælles, så arbejder vi mere med opgaven.

Men efter noget tid bliver man også tætte i en gruppe, og så går snakken. Blandt andet derfor, og fordi eleverne skal lære alle at kende og prøve at arbejde sammen med alle i klassen, laver lærerne nye grupper hver sjette uge hele skoleåret ud.

Grupperne bliver lavet ud fra en vurdering af, hvordan eleverne supplerer hinanden socialt og

fagligt, men først og fremmest, hvordan de supplerer hinanden fagligt.

Dem, der selv kan

Vi rykker et sidste klassetrin op til 3.g.

Reglen på mange andre gymnasier er, at eleverne selv bestemmer, hvor de vil sidde. Sådan er det på Nørresundby Gymnasium.

- Der har altid været en tradition for, at eleverne som udgangspunkt frit vælger, hvor i lokalet de vil sidde og med hvem, siger gymnasiets uddannelsesleder Allan Andersen.

Alle elever kan fra begyndelsen selv vælge pladser, og derefter er det op til den enkelte klasses lærere, om der er brug for faste pladser.

- Det er ud fra den tanke, at det er lærerne, der er tættest på eleverne. Klasserne har meget forskellige dynamik. Selvfølgelig skal man indføre faste rammer, pladser og grupper i de klasser, som ikke fungerer - og det gør vi. Men hvorfor tvinge det ned over hovedet på lærere og elever i klasser som fungerer, og hvor eleverne trives, siger uddannelsesleder Allan Andersen.

I 3.u ringer det ind til en biologi-timer. Eleverne bestemmer selv, hvor de vil sætte sig, og hvem de vil arbejde sammen med i grupper på fire. Men sådan var det ikke i 1.g, hvor klassen ikke fungerede, fordi der var for meget larm og for lidt fokus på undervisningen, og lærerne derfor indførte faste plad-

ser og blandede eleverne for en periode.

- Det var faktisk godt, for vi kom til at arbejde med nogle nye personer, som havde andre egenskaber end én selv, siger Kia Nøhr fra 3.u. I dag er der igen frit valg på alle pladser, og det ansvar fortrækker eleverne i 3.u, at have selv.

- Vi kender hinanden godt i klassen, og jeg tror, vi bedst selv ved, hvem man arbejder bedst sammen med. Sådan har jeg det i hvert fald, siger Kia Nøhr.

Når eleverne i 3.u skal arbejde på større projekter, vil de helst selv bestemme, hvem de skal arbejde sammen med, fordi de bedst selv ved, hvem de er trykke ved, og hvem der vil gøre en indsats.

Elev i 3.u Mikkel Andersen sad tidligere bagest i klassen, men har selv valgt at sidde tættere på undervisningen.

- Når jeg sidder bagest i klassen med kammesjukkerne, kommer vi let til at snakke om alt muligt andet, og så er jeg ikke særligt motiveret. Derfor sidder jeg længere fremme i klassen nu, siger han.

Har skolerne været gode til at rykke eleverne sammen i løbet af 1.g, kan man godt lade dem vælge selv, ifølge Susanne Murning. Gruppen af klassekammerater, den enkelte elev arbejder godt sammen med, vil nemlig være større, og eleverne har fået en fornemmelse af hinandens styrker og svagheder, som bygger på erfaringer i stedet for fordomme.

FAKTA

UNGDOMSFORSKEREN

■ Susanne Murning har en ph.d fra Institut for Uddannelse og Pædagogik ved Aarhus Universitet og post. doc. for Center for Ungdomsforskning ved Aalborg Universitet.

■ Forsker i unge og uddannelse med fokus på gymnasiet, herunder klasserums-kultur i gymnasiet.

■ Har forsket i projektet "Når gymnasiet er en fremmed verden", om elever fra gymnasiefremmede miljøer og deres møde med gymnasiet.